

Tuna fäbodstig

Vandringsstig, geologi och GPS-vandring

En stig med historiska anor som också passerar genom Mjällådalens intressanta och dramatiska natur. Stigen går från Tuna by till fäbodarna öster om Mjällån, men delar är idag på vissa sträckor ersatt av skogsbilväg. Du kan välja flera olika turer efter leden beroende på om du vill gå långt eller kort. En mycket populär sträcka är att gå mellan broarna, dvs från Petter Norbergsbron till Jällviksbron. Efter stigen finns en kalkkälla, fångstgropar och en geocache.

Aspfjädermossa som kan hittas efter stigen.

Foto: Lena Liljemark

Faktaruta Mjällådalens geologi

I samband med den senaste istidens slutskede för ca 10 000 år sedan rann av två skäl mycket mer vatten genom Mjällåns dalgång.

Det ena var att nuvarande Faxälven tidigare hade sitt lopp som isälv genom det som nu är Mjällåns dalgång. Det andra var att vattenföringen då var väsentligt mycket större än Faxälven idag genom allt vatten från den smältande inlandsisen. Detta kan förklara de till synes oproportionerligt mäktiga sedimentavlagringar som fyller dalgången.

Den gamla isälven förde med sig mängder med löst material, block och finare fraktioner. Detta kom att fylla havsviken i hela sin bredd som sediment i lager på lager. Allteftersom landhöjningen fortskred kom vattendraget Mjällån att skära sig ner i sina egna sedimentavlagringar.

De branta älvbrinkar som då uppstod benämns nipor. När ett rinnande vattendrag flyter fram i en bred dalgång med svag lutning får vattendraget ett slingrande lopp. Man säger att det meandrar. Meanderslingorna är aldrig konstanta, utan ändrar sig ständigt genom det strömmande vattnet. Med vissa års mellanrum blir meanderslingorna så tvära att de tar en "genväg" och rätar tillfälligt ut vattendraget. Det uppstår på så vis en "död" åslinga, en så kallad korvsjö. Lokalt används benämningen "Surå". De lösa sedimenten är mycket erosionsbenägna. Även med mycket små biflöden ner mot huvudvattendraget uppstår djupa raviner. Ibland kan två bäckar ner mot ån ligga relativt tätt. Ett plant parti uppstår då mot ån omgivet av två bäckraviner. Det bildas ett "krång". På vissa ställen blir bara en ytterst smal remsa kvar av detta krång med mycket branta sidor. Då brukar man tala om "getrygg".

(Faktamaterialet kommer från Mjällådalens geologi, av Lennart Vessberg.)

Natur

Mjällådalens säregna geologi och även det faktum att Mjällån är ett oreglerat vattendrag har båda bidragit till att det är en vacker och bevarandevärd natur i området. Här hittar du många arter av både växter och djur som är sällsynta.

Efter strandkanterna av Mjällån kan du hitta den ovanliga skalbaggen Strandsandjägaren. Här växer mängder av ovanliga lavar och svampar som t ex. Aspfjädermossa som du hittar efter stigen. Det är en av sex förekomster i hela länet.

Vissa fåglar gynnas av de branta niporna och backsvalorna gräver sig gärna in upp till en meter i de mjuka jordlagren. Mjällådalen har också ett mycket bra fiske. Glöm bara inte att köpa fiskekort.

Vandringsbeskrivning

Från norr. Från Parkeringen går du över vägen och ner på Petter Norbergsbron. Efter bron svänger du vänster på stigen.

1. Här ser du flytlera som blivit resultat av ett ras vid skogsbilvägen högre upp.
2. Fångstgrop till vänster.
3. Här ser du en korvsjö till vänster om stigen, nedanför slänten.
4. Här kan du på hösten se den sällsynta koralltaggsvamp som växer på en asplåga.
5. Via en avstickare på 50 m till höger kommer du fram till en träd med den sällsynta Aspfjädermossan.
6. Stor fångstgrop på höger sida.
7. Efter fångstgropen kan välja en alternativ väg förbi en kalkkälla.
8. Förslag på fikaplatz innan man kommer ut på skogsvägen. Följ sedan skogsvägen ner mot bron. Det finns en alternativ stig (grön), men den är i dåligt skick och rekommenderas inte.
9. Jällviksbron med alternativ parke-

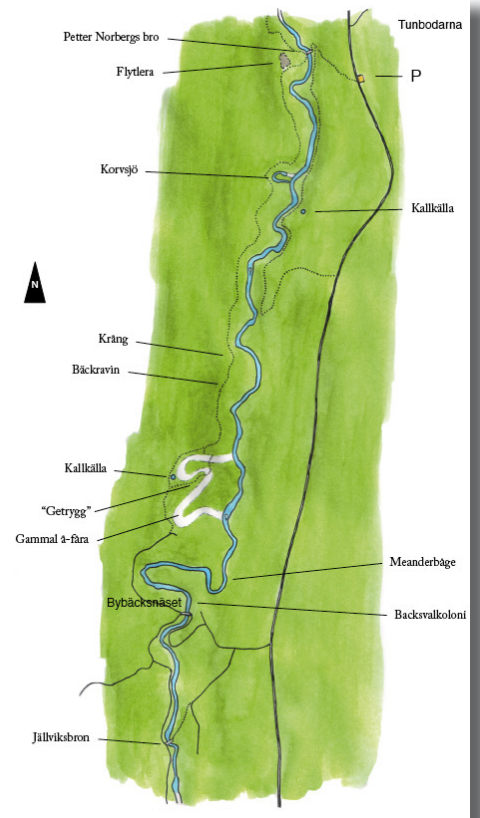

Illustration Lennart Vessberg, ur Mjällådalens geologi ring längre upp efter vägen.

10. Gammal sågplats efter Bybäcken 250 meter före stigen startpunkt mot Tuna hållet.

Historia

Från Tunahållet på stigen passerar du i början en gammal sågplats. Längre fram passerar du också två fångstgropar. Fångstgroparna var viktiga i jordbrukssamhällets ekonomi då man förutom kött även fick hudar som kunde säljas.

Faktaruta Fäbodstig

Fäbodstigen var en viktig förbindelseled med byn. Här gick fäbodpigorna eller någon från gården regelbundet med smör ost och mese och här sprang man också fram och tillbaka under slåttern. Ofta gjorde man sig illa om fötterna.

(Materialet från Ljustorps Hembygdsförening.)

Hitta

Sväng av E4 vid avfart mot Bergforsen. Följ väg 331 i drygt 4 km.

Sväng vänster efter järnvägsbron mot Ljustorp. Följ väg 681.

Efter ca 12 km sväng höger vid skylt "Tuna". Följ grusvägen i drygt 4 km.

Alternativ start. Följ väg 331 i 20 km. Parkera vid rastplatsen på höger hand.

Alternativ start 2. Följ väg 331 i 16,5 km. Sväng ner höger vid Jällviksbron, kör ca. 500 m.

Startpunkt

www.upplevljustorp.se

4 km E4
23 km Sundsvall

4 km E4
35 km Härnösand

Vid någon av startpunkterna

Båda ca 1-2 timmar enkel

Mellan broarna ca 5,6 km, fäbodstig ca 5,2 km enkel

Högst 113 m ö h, stigning 71 m.

Utsiktsplats

GPS vandring

Se vandringsbeskrivning för beskrivning av punkterna
Stigen är gulmarkerad med färg och plastband.

	Latitud	Longitud
Parkering 1	N62 41.117	E17 29.974
WP 1 POI	N62 41.151	E17 24.460
WP 2 POI	N62 41.089	E17 24.433
WP 3 POI	N62 40.813	E17 24.346
WP 4 POI	N62 40.616	E17 24.214
WP 5 POI	N62 40.095	E17 23.938
WP 6 POI	N62 40.021	E17 23.908
WP 7 POI	N62 39.953	E17 23.696
WP 8	N62 39.817	E17 23.617
WP 9 POI	N62 39.140	E17 23.646
Parkering 2	N62 39.243	E17 23.782
WP 10 POI	N62 39.619	E17 23.111
Parkering 3	N62 39.624	E17 22.887

WP = waypoint = koordinatpositioner

POI = Point of interest = Något intressant

GPS koordinater angivna i WGS 84, lat/long

För mer information om geocaching se:

www.upplevljustorp.se och för att registrera dig:

www.geocaching.com

